

Dr MILIVOJE DOŠENOVIĆ:
BESKRAJ NA DOHVATU OKA
(zbirka haiku poezije)

Dr MILIVOJE DOŠENOVIĆ

**BESKRAJ NA
DOHVATU OKA**

ZBIRKA HAIKU POEZIJE

OSMO ELEKTRONSKO IZDANJE

(E-book)

Novi Sad, 2013.

Dr Milivoje Došenović:
BESKRAJ NA DOHVATU OKA – zbirka haiku poezije (8. dopunjeno elektronsko izdanje)

Izdavač:

DOMLA-PUBLISHING
Izdavačko-knjižarska agencija
Novi Sad, Bulevar kralja Petra I, broj 30
Telefoni: 021/6334-957, 064/1289-745
www.domla-publishing.rs

Za izdavača:

Dr Milivoje Došenović, glavni i odgovorni urednik
Magistar nauka iz oblasti menadžmenta, dipl. menadžer – producent za medije

Recenzent:

Akademik prof. dr Mihailo Bajić, Univerzitet u Novom Sadu

Lektor i korektor:

Ana Kanban, profesor književnosti, prevodilac za engleski, nemački i mađarski jezik

Dizajn:

Dr Milivoje Došenović

Štampano 1. izdanje u ofsetnoj formi: Štamparija „Ekopres“, Zrenjanin, 2001. godine
Za štampariju: direktor Radenko Gligorević, dipl. ecc.

Novi Sad, osmo dopunjeno elektronsko izdanje, (E-book, 2013), www.domla-publishing.rs

© Bez pismenog odobrenja autora i izdavača zabranjeno preštampavanje, presnimavanje ili bilo koji vid umnožavanja ovog elektronskog izdanja knjige

© No part of this publication may be reproduced without permission in writing from the author and publisher. Copyright © Dr sci. Milivoje Došenović, 2013.

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
886. 1-14

ДОШЕНОВИЋ, МИЛИВОЈЕ

Beskraj na dohvatu oka: zbirka haiku poezije / Milivoje Došenović. – 1. ekskuzivno izdanje – Novi Sad: Domla-publishing, 2001. (Zrenjanin: Ekopres). – 166 str. ilustracije; 25 cm.
8. elektronsko izdanje. – Novi Sad: Domla-publishing, 2013.
ilustr.; 24 cm.

O autoru knjige: str. 163-165. Recenzija / Mihailo Bajić: str. 9. – Reč izdavača: str. 11-13.

ISBN 86-81951-24-6

Dr Milivoje Došenović

BESKRAJ NA DOHVATU OKA

(zbirka haiku poezije)

(osmo dopunjeno elektronsko izdanje)
(E-book)

DOMLA-PUBLISHING

Novi Sad, 2013.

POSVETA

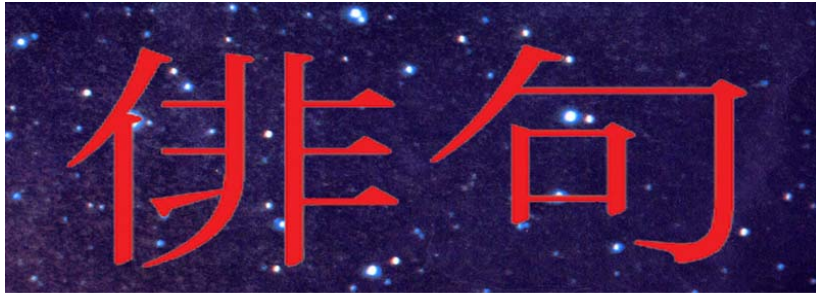
*Ovu svoju najnoviju knjigu
posvećujem svim ljubiteljima
haiku poezije, kao i onima koji
će koraknuti čarobnim staza-
ma haikaija...*

*Književnik, pesnik (haidin)
Dr Milivoje Došenović*

SADRŽAJ

Izvod iz recenzije	9
Reč izdavača.....	11
MUZIKA VETRA I BREZA (haiku nizovi)	15
U ogrtaču ozona.....	17
Beskraj na dohvatu oka.....	18
Haiku o starici.....	20
Jutro u gradu.....	21
Ubijen pogled i strah	23
Gradska oluja.....	24
Kad misao putuje.....	26
Pesničkim putem.....	27
Vojnikov san.....	28
Suza na pavetini.....	30
Starčeva tišina	31
Štaka Ciganove duše	32
Svet bez sujete	33
Slatko ropstvo.....	34
Vetrometina	36
Dama severnog voza	37
Kninski pas	40
Noć i Ana.....	42
Haiku o napuštenom salašu.....	43
Dar nebeskog perjara	44
Muzika koraka i snega	45
Nestašne skazaljke	46
Jesen na selu.....	47
Vreme testiranja sebe	49
Pijani koferi.....	50
Da li bi ikad.....	51
Šta li ona sanja	52
U kom si liku najbolja	53
Otrov i lek.....	56
Pčela	57
Zaspali prsti gitare.....	58
Čopor, ko živi venac.....	59
Dedino seno.....	60
Nezvani gost	62

Tisa	63
Sakri se od sebe	64
Mladica zove	65
Rađanje jutra na reci	66
S onu stranu mora.....	67
Čađavi nos.....	68
Najlepša varka	69
Pesma je zagonetka.....	70
Vetar – nestaško.....	71
Ciganska posla	72
Ponoćna trka.....	73
TRAGOVI USNULE DUGE (haiku nizovi)	74
Haiku o haidiniju.....	75
Večita pesmodarka.....	76
Ekshumacija bola	77
Ćutnja i jedna reč	78
Cvrčci pod cvećem maka.....	79
Majsko buđenje	81
Pravo na izbor	83
Susret s neznankom.....	84
Nonšalantni spas.....	85
Sklupčani osmeh	87
Nek je ćeif.....	88
Haiku za Macuo Bašoa.....	89
Inspiracija bez struje.....	90
Tragovi usnule duge	92
Ižvakana stvarnost	93
PESMA VESELIH CVRČAKA (pojedinačni haiku stihovi)	94
HAIKU ZA DEVET MUZA (pojedinačni haiku stihovi).....	158
Izvod iz biografije autora knjige.....	163

Dr Milivoje Došenović, književnik, pesnik, haidin

Recenzent knjige: akademik prof. dr Mihailo Bajić, Univerzitet u Novom Sadu

IZVOD IZ RECENZIJE

Stihovi haiku poezije pesnika **dr Milivoja Došenovića** izazivaju određena razmišljanja i sećanja, pobuđuju duboka intimna pitanja, koja idu čudnim pesničkim putanjama – tražeći odgovor.

Njegova haiku poezija najdominantnije, na psihofiziološkom planu – izaziva jedna duboka razmišljanja o samom stihu u sklopu integralnog misao procesa, kao i o asocijacijama u odnosu na dominantni misaoni tok koju haiku stih pobuđuje kod čitalaca.

Bez svake sumnje, da se i haiku poezija, ponikla i negovana vekovima u svojoj postojbini Japanu, čita i asimilira po nekim drugim psihofiziološkom misaonim tokovima i motivima – nego što je to slučaj sa klasičnom evropskom poezijom i njezinim stihom.

Prelepi mnogobrojni nizovi haikaija i svi pojedinačni stihovi poete (haidinija) **dr Milivoja Došenovića**, moraju se tako i čitati – da kod čitaoca pokreću aktivan misaoni tok i da u njega integriše i memoriju, saznanje i asocijacije – a posebno psihofiziološke fenomene osećanja, senzacija, opažanja i osnovnih bioloških motivacija. S druge strane, da bi ta senzibilna, nežna, opisna i duboko intimna doživljavanja – čitalac mogao da u svome misaonom procesu oseti – pisac haiku poezije **dr Milivoje Došenović**, tako je i napisao svoju knjigu pod nazivom „Beskraj na dohvatu oka“, pesničku galeriju haikaija – gde je i po svome sadržaju i po svome osećanju života pokrenuo i misli i sve asocijacije u psihi čitaoca. I samo preko takvog jednog „psihološkog mosta“ pesnik je u potpunosti uspeo da perzistira izuzetan psihološki mozaik stilizovan donjim. srednjim i visokim uvidom odličnog haikaija.

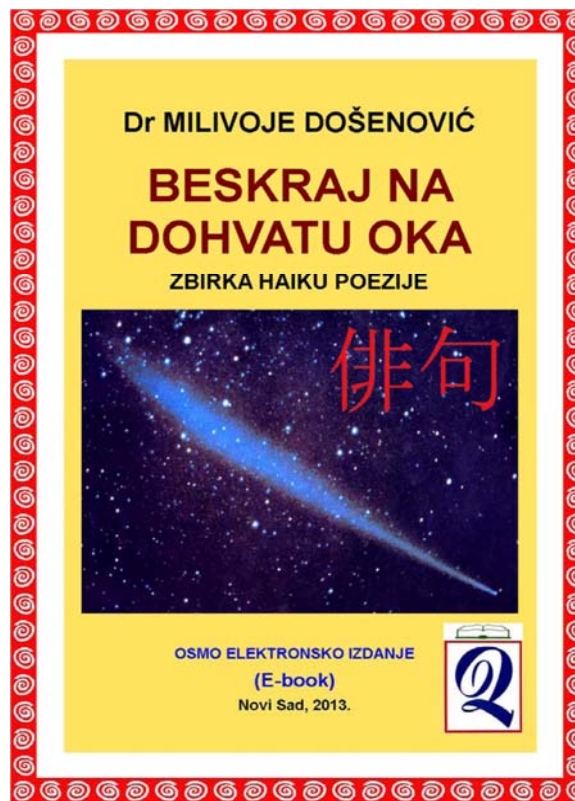
Kao suptilan poeta, **dr Milivoje Došenović** je u potpunosti uspeo da čitaocima haiku poezije, dočara „beskraj na dohvatu oka“, kao i kontraste beskrajnog plavog kruga i malenih ovozemaljskih staza...

U Novom Sadu

RECENZENT

Akademik prof. dr Mihailo Bajić
UNIVERZITET U NOVOM SADU

SA PROMOCIJE KNJIGE „BESKRAJ NA DOHVATU OKA“ (zbirke haiku poezije)

Na gornjoj slici sleva: književnik **dr Milivoje Došenović**, sa svojim recenzentom knjige **akademikom prof. dr Mihailom Bajićem**. Na slici gore desno: dr Milivoje Došenović, otvara svoju promociju knjige „Beskraj na dohvatu oka“, u Gradskoj biblioteci u Novom Sadu. Prikaz dole: izvod iz izdanja objavljenih knjiga dr Milivoja Došenovića: „Beskraj na dohvatu oka“ (zbirke haiku poezije), u štampanom izdanju (tvrđi povež) na slici levo, i u formi elektronskih knjiga (E-book), prikaz desno.

REČ IZDAVAČA

(Izvod iz istorijata haiku poezije)

Japanska književnost se deli na nekoliko perioda, od najstarijeg perioda *Jamoto*, pod kineskim uticajem s kopna, kada je uvedeno staro kinesko pismo. Drugi važan faktor je budizam, koji se širi od VI veka i značajno utiče na njegove primitivne ustanove. Iz ovog književnog perioda sačuvane su pesme, najpre usmeno prenošene, a zatim sakupljene na kineskom i istorijskim hronikama *Kojiki* (Kodžiki) i *Nihongi*, koje su poreklom iz 400. godine i kasnije; pesme su kraće (tanka) ili duže i imaju određen broj slogova. U zbirci *Manjošu* sačuvano je oko 4500 ovakvih pesama, kao i *Norito*, koje sadrže mnoge pesničke elemente.

Zatim je došlo doba *Nara* (710-784), pesništvo se snažno razvija i odlikuje stilskim savršenstvom i osećajnošću; nema rimovanja već se smenjuju stihovi 5 i 7 slogova; razlikuju se kratke pesme (Tanka) i druge (Nagauta), s različitim brojem slogova. Zatim dolazi period Hejan iz perioda (794-1185), klasično zlatno doba, gde se pesnička dela oblikuju sa još većom prefinjenošću i osećajnošću. Posle ovog perioda dolazi period pod imenom *Kamakura* (1185-1332), zbog mnogih ratova poezija nije mnogo negovana, sem stihova (Tanka) koji su i dalje bili omiljeni. U periodu pod nazivom *Nambo Kušo* Miromači (1332-1603) ističe se pesnik Kemko sa pesmama u obliku tanka; u XVI veku javlja se nov pesnički oblik: kratka pesma od 17 slogova ili **haikai**; odlikuje se Jamazaki i Arakida Moritaki.

U poeziji haikaija veliki uspeh imali su pesnici Macunaga Teitoku, Jasuhara Teišicu i Macuo Bašo. Kada se razvila ova poetska vrsta, u sam vrh uzora među pesnicima, najveće mesto je dobio Macuo Bašo, koji je i najveći uzor među pesnicima haiku poezije, a koja se smatra i vrhuncem klasične japanske poezije u kojoj je ispoljena: neposrednost, iskrenost i jednostavnost, zatim neizveštačenost, umetnost govora bez reči, umetnost usklađivanja naizgled suprotstavljenih stvari, ljubav i poštovanje prema prirodi i svakoj stvari u njoj, koje imaju bezgraničnu vrednost. Zatim haiku (haikai) poezija se odlikuje: intuitivnošću, spontanošću, neposrednošću i neintelektualizmom (pesnika ne smeju poneti ideje ili stavovi, da ga odnesu od originalnog doživljaja)...

Od stila (Tanke), kao korena, haiku poezija vodi poreklo od (Renge), koja je nastala u 12. veku. Renga počinje sa tri stiha (5, 7, 5) slogova, zatim se nastavlja distih (sa dva stiha sa po 7 slogova), i tako opet u nizu, ili istim redosledom, gde u sastavljanju Renge mogu učestvovati i 3 pesnika zajedno i istovremeno, na pratećim manifestacijama.

Pored stila Rengu, haiku pesnici koriste i stil (haiku niz) na zadatu temu koji može imati 3, 5, ili 17, pa i više haikua sa naslovima koji su objedinjeni u jedan naslov za svaki haiku niz. Haiku niz može svakako biti delo i samo jednog autora.

Bez obzira što se u haiku nizu stavlja akcenat na unapred izabrano rezonantno područje značenja i smisla, sa naslovom haiku niza pesama, bez obzira što haiku pesma uglavnom nema naslov, haiku niz ima i sve odlike haiku žanra, tako da predstavlja novu poetsku vrstu, koja se odlikuje u potpunosti sa traženim kriterijumima jedne haiku pesme. I sam haiku niz kao i pojedinačne haiku pesme, publicistika uvažava, pa ih i ne razdvaja.

Haiku poezija ima zadatak da život pokaže celovito, bez uskih granica umetničkih zakonitosti, jer čovek sam sebi nameće granice, komplikuje život, ne shvatajući da sam život neumitno teče svojim tokom. A sam kosmos je u čoveku. U svakom trenu života čoveka je večnost. Pa je zato i prelamanje ovih važnih stvari kao i metafizičkih sistema i jasno vidljivo u haiku stihovima. Dakle, haiku trenutak ne zahteva naknadnu pamet sleda stihova haiku poezije. Sama forma (5, 7, 5), svrstava haiku u „najkraću pesmu na svetu“, tj. sa svega 17 slogova, sem kad je u pitanju haiku niz sa naslovima. Zatim u haiku poeziji su obavezno kanonizovane fraze i reči o: prirodi, nebu, zemlji, zvukovima, bojama, rast biljaka, kretanje doživljaja, kao i običaje ljudi u raznim prilikama, što je više od literalnog doživljaja ili pak etnopoezije (Kigo). Haiku poezija ima u sebi i vedrine i humora gde je ponekad intuiivni um pesnika haikaija mudri lakrdijaš, ali pažljivi i otmjeni.

Najpoznatiji pesnik haikaia **Macuo Bašo**, podelio je haiku na niski, srednji i visoki. Niski haiku je plitkog uvida sa snagom medveda i slona, Ovim stilom haikua se čine naponi da se oslobodi akumulirana napetost u čoveku. Drugi stil haikua (srednji stil) je vrlo okretan, sa mogućnošću da se u njemu život smešta u novi početak, sa slobodom izbora na sve četiri strane sveta pesnika-čoveka. To je haiku nade čoveka. Visoki haiku je stil kontrasta, gde nema ucrtanih pravaca ili pak ograničenja. Iz lepog se pomalja ružno i obrnuto, iz velikog malo itd. Takođe, opis lepote je vrlo važan u haiku poeziji. Svaki čovek je u stanju doživeti lepotu, ali pesnik haikua (haikaija) mora dublje probuditi učešće u lepoti koju okom vidi, i nije važno da li ga to raduje ili rastužuje. Prostije objašnjenje bi bilo; tamo gde se lepota očekuje ili podrazumeva, pesnik mora ispoljiti plitka osećanja, ali tamo gde lepota naglo „seвне“ tj. iznenada, pesnik haikaija ispoljiće dublja osećanja i preneti ih u svoje stihove... Pored svega nabrojanog, u haiku poeziji pesnik koristi još i: lepotu običnog, bez patetike ili pak stilskog ukrašavanja (jezik ne sme biti prost ni sirov), gde vatra izbija iz samog događaja, a ne naknadnom analizom same haiku pesme, zatim koristi lepotu slabog, to je samilost prema nemoćnima i slabima, egzistencijalno ugroženim nedužnim bićima, gde praštanje, čojstvo i samilost imaju u sveobuhvatnoj ljubavi zajedničko poreklo, jer nas uče kako da opstanemo uprkos većim stradanjima. Pored nabrojanog, postoji još opis lepote stvarnog u haikaiju (opis sreće i nesreće, batrganja, boli u životu, čak i velike boli, rane, ožiljci), zatim opis lepote neuglednog (polomljene grane, tužno mokro pseto, prosjak, grbavac

itd.). I na ovim opisima događaja haiku pesnik se kali i postaje još jači i iskusniji za daljnje godine pisanja svoga haikaija. Zatim je nezaobilazno opisivanje lepote prolaznosti, lepote neizrecivog, lepote neodređenog itd.

Svaki haikai zahteva podelu u tri dela: izbor teme, izbor reči i oblikovane rečenice. Ipak, haiku je manje deskriptivna, a više simbolička poezija, tj. imenovanje slike, ali ne umetničke, nego prave slike prirode, što oko pesnika vidi, jer je slika iz same prirode izvorna i autonomna. Takođe u haiku poeziji se primenjuje (Kiređi) ili prekid rečenice na kraju prvog ili drugog stiha. To je i nezaobilazni (Mađiri) promena boje tona, kao i (juktapozicija), mogući vidovi prekida, što bi u prevodu značilo „staviti nešto odmah pored nečega drugog tj. neposredno ređanje slika jedne pored druge, ali ne sme biti proizvoljno ređanje“. Kriterijumi za haiku su prilično strogi. Važno je i: veoma objektivno intelektualno poštenje u haikaiju (Makoto), zatim pesnički susret sa istinom (svako vreme zahteva novu potragu), kao i pesničku fascinaciju sa samom prirodom (je je čovek deo prirode, a ne njen gospodar). Pesnik haiku poezije mora ispoljiti duh uzajamnosti i tolerancije (nema veće dragocenosti od drugih bića sa kojima čovek može stupiti u topao prisan odnos). Tu je i obavezan govor bez reči, jer su stihovi haiku poezije lepi onoliko koliko su bliski samom životu. Pošto je haiku poetski izraz duhovnog jedinstva spolnog sveta i samog pesnika, to se baš dobro može tumačiti „Mešanje sopstvenog bića sa prirodom“. Na kraju, može se reći da je haiku poezija „srednji put, a jedini alat pesnika je sito, kojim pesnik propušta događaje dok se na njegovom pesničkom situ ne zadrže prava zrnca zlata“.

Poznati svetski majstori haikua (haikaija) bili su: Monah Sokan (1465-1553), Teišitsu (1610-1673), Macuo Bašo 1644-1694), rođen u župi Iga iz porodice velikaša samuraja, zatim Arakida Moritake, sledi pesnik Hira Izumi, pa učenik Bašoa Kikaku Enomoto (1661-1707), koji je rođen u Omiju, Kataka. Takođe slavni pesnici haikaija bili su još: Kikvana, zatim pesnik Onitsura (1661-1738), zatim japanska pesnikinja Kaga No Džio (1703-1775), pesnik Josa Buson, pesnik slikar i pustolov iz Osake, Kobajaši Issa (1763-1827), zatim Masaoka Šiki, kao i veliki poznavalac haikaija Bosiljak Hala Čemberlen (1850-1935) itd.

Izlegli se mladi golubići (snimak: dr Milivoje Došenović, 2013)

MUZIKA VETRA I BREZA

HAIKU NIZOVI

U OGRTAČU OZONA

*Dopire miris
sa sremačkih visova,
usnulom gradu.*

*Škilje ko svíci,
mnoštvo malih svetiljki
prosutih sela.*

*Daleki lavež,
iz noći se oglaší,
periferijom.*

*U ponoć tamnu,
vetrić mi s trvdave,
miluje lice.*

*Dva su meseca,
lagano klizila po,
stazama svojim.*

*Jedan po nebu,
a drugi je Dunavom,
klizio sporo.*

*U ovoj noći,
skoro svako pitanje,
besmislom zvuči.*

*Treba ćutati,
i slušati muziku,
vetra i breza...*

BESKRAJ NA DOHVATU OKA

*Snegovi zime,
na daleke snegove,
nagone misli.*

*Ko da je juče,
u majčinim rukama,
štrikana kapa.*

*Točak taljiga,
u blatnjavom dvorištu,
mlad bagrem kiti.*

*Promiču bića,
sva meni su poznata,
al' ne ja njima.*

*Između sebe,
ona, dobro se znaju,
žive i čute.*

Čak, da im kažem,
da detinjstva njihovog,
i ja sam deo!?

Ne bi me čuli,
jer, detinjstvo njihovo,
nesta među njive.

Na miris mleka,
i pšeničnih mekinja,
miriše selo...

Tako sam blizu,
uz nekakve daleke,
godine svoje.

Uz sjajnu zvezdu,
što čarobno treperi,
dohvatu oka...

HAIKU O STARICI

*Pobegla s njenog
lica tuga, pa se sva
skrila u oči.*

*Reč joj utekla
s usana pa spava
pod plaštom ćutnje.*

*Ruka joj ruku
drži, i jedna drugu
od studī čuva.*

*Sliku na zidu
gleda, a oko njeno
suzom se kupu.*

*Sa ormana je
skinula jednu gunju.
Rukom je briše.*

*Tad je ponovo
vratila na mesto, gde
malopre beše...*

JUTRO U GRADU

*Zgrčeno telo,
iza dugačke ruke –
prosjak na trgu.*

*Ceo progutan,
sam u svoju gitaru –
ulični svirač.*

*Gospođa stara,
da bi videla sebe –
gleda izloge.*

*Na spomeniku,
grašci klesarskog znoja,
il' kapi rose?*

*A golubovi,
ko po nekoj navici –
ključaju beton.*

*Miris bureka,
već beži polagano –
do kraja trga,*

*Pa se uvlači
u malene nosiće,
tri Čigančića,*

*U čijim očima
spava zarobljen mesec –
neispavani...*

UBIJEN POGLED I STRAH

*Kako je smiren
pauk u svojoj mreži.
A leptirica?*

*Sleće u klopku.
Da li će živeti dan,
il' pola dana?*

*Kroz paučinu,
njeno nebo se gasi –
u paučini.*

*Jedna velika
senka, ubi joj pogled.
Čak, i njezin strah...*

GRADSKA OLUJA

*Jesenji vetar
čupa stare kutije,
iz kontejnera.*

*Vitla sve brže,
pa savija ambrela,
i drvorede.*

*Pokislo jato
od gradskih gubljava,
čući pod klupom.*

*Blíži se večer,
a svi su se vetrovi
u gozbu dali.*

*Žderući lišće,
svoje su zalogaše
smočili kišom.*

*Stiže i ponoć.
Još prolaze vozila
taksija kasnih.*

*Začu se udar,
zacvili ranjeni pas,
cvili i vetar...*

KAD MISAO PUTUJE

*Dok pišem pesmu,
ja slušam sebe, što je –
došao kući.*

*A stigao sam
otuda, gde me misao –
moja odvela...*

PESNIČKIM PUTEM

*Pesnik je tragač,
na krilatom Pegazu,
leti kroz beskraj.*

*Smerno korača,
pronađenim stazama,
haikaija.*

*Dok stvara pesme,
sve su mu daljine na,
dohvatu oka.*

*Najmanjom strofom,
haikaijem grli,
zemlju i svemir.*

*Dok piše pesme,
on prethodno pomiri,
razum i srce...*

VOJNIKOV SAN

*U spavaoni,
u belo okrečenoj,
zaspao moj vod.*

*Mlađana lica.
Snovi miluju nežno,
usnulu vojsku.*

*Miholjsko leto.
Dopire povetarac,
s planine Šare.*

*Ja sanjah sebe,
na drukčijoj planini,
večeri Bačke.*

*Prosute kose,
najlepšeg zelengorja,
sa Fruške gore.*

*Sa Crnog čota,
pa preko Stražilova,
gde Branko spava.*

*Duž celog Srema,
pa do najdraže,
kolevke Bačke...*

SUZA NA PAVETINI

*Njene su oči,
ko u čarobnoj gori –
jezera gorska.*

*A njene suze
dve, toliko tople su,
da greju svemir.*

*Bore na licu,
moje staračke majke –
bezbroyni puti.*

*Al' su zarasli,
u najlepše livade,
nikad košene.*

*A jednu boru,
kao najdražu stazu,
njenog života.*

*Sad preseca grob,
moga voljenog oca,
pod pavetinom...*

STARČEVA TIŠINA

*Zagrmelo je.
Umoran pogled starca,
zatrepti kratko.*

*Bez grča lica.
Jer, koliko samo, on,
ču – grmljavina.*

*Prođe kroz njega,
njegova mala senka –
tišine duše.*

ŠTAKA CIGANOVE DUŠE

*Opet, zajedno
zaplesaše, u ritmu,
lakog „begina“.*

*Žice i prsti,
a s njima i duša,
u gitariste.*

*Većita kletva
uvek si Ciganinu –
gitaro stara.*

*Ti si mu jastuk,
na staničnom peronu –
njegova štaka...*

SVET BEZ SUJETE

Uz jorgovane,
lepu živu ogradu,
trnova draža.

A na livadi,
menta i kamilica,
glavica žutih.

Barsko je cveće,
ljubilo lokvanje na
plavom jezeru.

Puzavica se,
uz stari hrast uvila,
u šumskoj tami.

Šarení detlíć,
isto drveće kljūca, –
u njemu sneva.

Svet bez sujete,
živi u harmoniji.
Nota života...

SLATKO ROPSTVO

*Osmeh trijumfa.
Zarobljen muški nemir –
u njenom telu...*

*A u kosí joj
zaspala muška ruka –
u snu dubokom.*

Pogled na selo u Bačkoj – zimski pejzaž u predvečerje (snimak: dr Milivoje Došenović, 2012)

VETROMETINA

*Okom ti kradem,
vetrova tvojih kuću –
što nema vrata.*

*Oblaci peru
runa zelenih polja –
tepihe tvoje.*

*Vetrometino,
majko vetrova, koja –
nagotom pričaš...*

DAMA SEVERNOG VOZA

*Iz Beograda,
ulazio „električni“,
za Suboticu.*

*Stanični sat je
bio na cageru svom.
Putnika puno.*

*Iz restorana,
miris svežih girica,
i crne kafe.*

*Dopire pesma,
grupe mladih regruta.
Dve harmonike.*

*Tad, graciozno,
siđe dama iz voza,
blondinske kose.*

Odšetala je,
do staničnog kioska,
tu, u blizini.

Brojne poglede,
putnika muškog pola,
osećala je

Na svome telu,
ženskim atributima,
u dekolteu...

Pa se vratila
opet, u „severni voz“,
svome kupcu.

Tad, konduktera,
ja upitah diskretno:
„Ko je ta žena“?

*On se nasmeši.
„Žena severnog voza“ –
šapatom reče.*

*Tada se setih
„Devojke za vozove“,
iz moje pesme,*

*Što je volela,
sve putničke vozove,
telo za pare.*

*Samo je ova
„Dama severnog voza“ –
nešto starija...*

KNINSKI PAS

*Na traktoru su,
s bolom i suzama –
pošli iz Knina.*

*S busenom zemlje,
uz Svetoga Nikolu,
tamjan u šaci.*

*A pas je ostao,
tu, uz otrgle sene,
onih što voli.*

*Pas, ko domaćin,
i šumar je postao,
gajio šće.*

*Svirao gusle,
orao kninske njive,
do pucnja groma.*

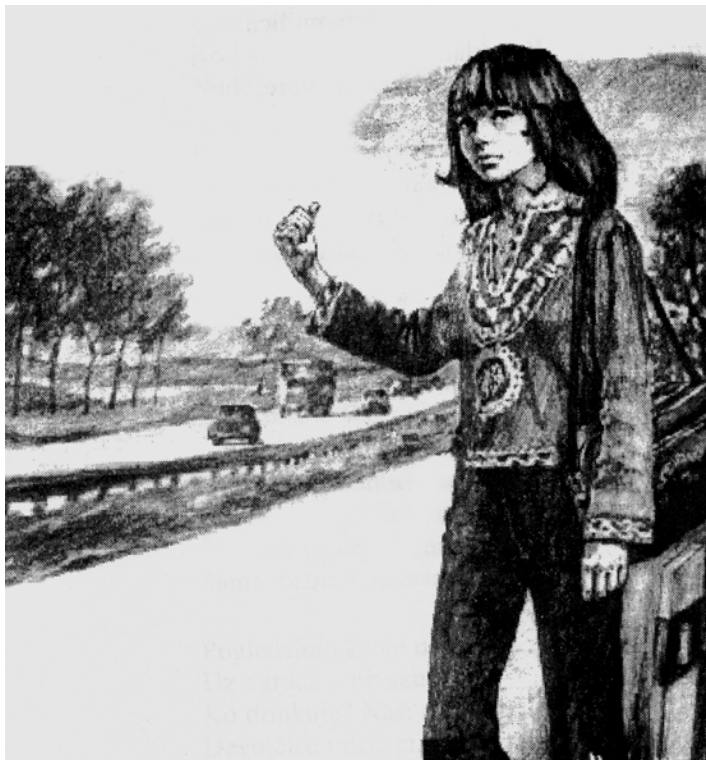
*Zatim krenuo,
preko četiri reke,
tri minska polja...*

*Negde, ka Bačkoj,
da pronađe otrgnut,
svoj dragi lanac...*

NOĆ I ANA

*Noć u autu.
Muzika evergrína.
Míruju želje.*

*Stoper na putu!
Žena!? Stadoh. Zar, opet –
da sretnem Anu?*

HAIKU O NAPUŠTENOM SALAŠU

*Svukud tišina.
Stog kukuruzovine,
umrla česma.*

*Napušten ambar,
s bezbroj gavranova.
Novi stanari...*

*Zarđal lanac,
s kožnom ogrlicom –
od psa čuvara.*

*Poljsko strašilo,
stari kaput i kačket –
trag salašara.*

*I mrtav golub,
što kraj starog ambara,
tišinom guče...*

DAR NEBESKOG PERJARA

*Ko puknut jastuk,
starih perjara, nebo
sejaše bele*

*Pahulje snega.
Tad bi ih svukud, hladni –
rastero vetar...*

MUZIKA KORAKA I SNEGA

*Koračam sporo.
Mlad sneg mi ljulja telo,
levo i desno.*

*Svakim korakom,
ko čudnim instrumentom,
svira muzika.*

*Nadoh prtinu.
Tad prestade muzika –
Snežnih koraka...*

NESTAŠNE SKAZALJKE

*Dok ljube se dve
skazaljke časovnika,
treća im beži.*

*Al' ko bajagi.
Praveći veliki krug,
oko cagera.*

*I velike skazaljke
poljubiše se, samo –
delić vremena.*

*Tada bi sve tri,
svaka za sebe –
hitale smerno.*

*Do novog kruga,
gde bi se opet srele.
uz „tika-taka“...*

JESEN NA SELU

*Oblačno nebo.
Nad bačkom je ravnicom
vitlao vetar.*

*A jato vrana
kreštavim tonovima
pevalo pesmu.*

*Mršava raga,
vukla je ciganska kola,
putem kraj sela.*

*Pokislo kuće,
za kolima skakuće,
šanta na nogu.*

*Dopire miris,
od skuvanih čvaraka,
i svinjokolja.*

*Seoski momci,
sa špilom su karata,
počeli igru.*

*U kući jednoj,
dugo, goreće svetla,
u suret zori...*

VREME TESTIRANJA SEBE

*Ne zovnu me ti.
Dok čekah, istestirah
sebe, i shvatih:*

*Ja, zaista, tad
postadoh skroz slobodan.
Otac svog stiha.*

PIJANI KOFERI

Níje ní važno,
hoćeš li se javiti.
Moj voz već kreće.

Bandere beže,
a žice i drozdove,
kroz prozor gledam.

Sam u kupen,
smiren, ko pod oklopom
stare kornjače.

Već namiguju,
krišom, jedna pa druga,
svetiljke žute.

Ljuljanjem voza,
dva pijana kofera,
složno se klate,

Pa se i dremeš,
polagano dovlači.
Prolazi ponoć...

DA LI BI IKAD

*Hej! Da li bi ikad,
mogao ostaviti
svoje ognjište?*

*Svoju oazu,
tog velikog napora,
žuljavih ruku.*

*Stare orahe,
i godine mladosti,
grobove milih.*

*I končić dima,
što po oblaku piše
tvoje prezime...*

ŠTA LI ONA SANJA

*Njen osmeh u snu;
osmeh je srca ili –
muze lukavstva?*

*Njen plač u snu;
nežni plač čednosti,
ili grešnosti?*

*Njen šapat u snu:
možda šapuće reči –
nikom šaptane?*

*Njezin krik u snu;
je krik razdevičenja –
ili ekstaze?*

U KOM SI LIKU NAJBOLJA

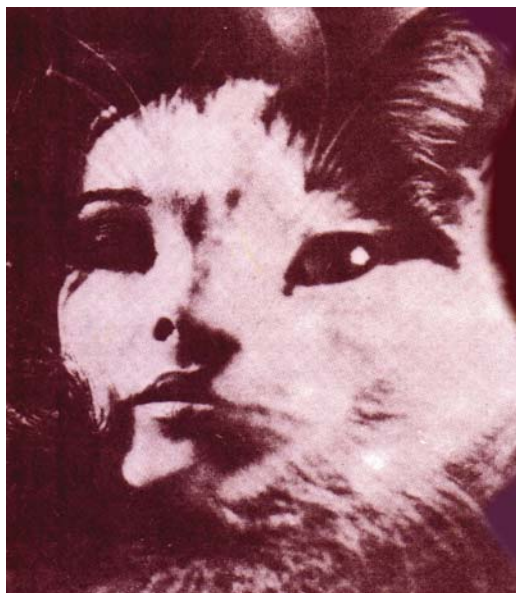
*Spas od vrtloga
tame, pronadi u mom
haikaiju.*

*Iako mogu,
ko pesnik, ženo, neću
ti dati lice*

*Veveričino.
to maleno stvorenje,
ne zna da mrzi.*

*Iako mogu,
ko pesnik, ženo, neću
ti dati oblik*

*Malog slavuja.
Njegova pesma je spoj –
zemlje i neba.*

*Iako mogu,
ko pesnik, ženo, neću
ti dati oblik*

*Gavrana crnog.
Ispod njegovog perja –
topla je duša.*

*Iako mogu,
ko pesnik, ženo, ja ću
ti pesmom reći:*

*Ono što jesi.
S nestankom tebe, takve,
intriga tvojih...*

*Ne bi se pesma
rađala, s bolom srca.
Ni suza muška.*

*Moj haikai,
ne da mi da te menjam.
Tvoje naličje.*

*Moj haikai,
ne da mi da te želim.
Nek žele te svi.*

*Moj haikai,
ne da mi da te mrzim.
To pesnik ne zna...*

OTROV I LEK

I pčela je lek,
i otrov, kad ubode,
pa sama gine.

I žena je lek,
i otrov, kada truže,
vlastitu ljubav.

I vino je lek,
i otrov koji šeta
venama muškim.

I pesma je lek,
i otrov kad ubije,
srce pesnika.

I sreća je lek,
i otrov, kad ubije,
traganje za njom...

PČELA

*Malena humka,
sa žučkastom krstačom,
struk svežeg cveća.*

*Uvek se desi,
neko ostavi cveće,
javno il' tajno.*

*Stavih na humku
i maleni bosiljak,
mokar od kiše.*

*Jedna je pčela,
doletela na cveće,
sisala kapi.*

*Zaplaka mati.
Prozborivši nečujno:
„ON je ta pčela“.*

ZASPALI PRSTI LAUTE

*U ponoć nemu,
dvadeset prstiju se,
grliše dugo.*

*Isprepletení,
ko crveni koralí,
čovjek i žena.*

*Umoríše ih.
dve stare laute,
žicama svojim.*

*Lautistu je,
grejalo nago telo,
zaspale žene...*

ČOPOR, KO ŽIVI VENAC

*Čopor od pasa,
niz prašnjavu ulicu,
spojen u venac.*

*Taj živi venac,
čas levo, čas desno –
kreće i laje.*

*Odlazi s vetrom.
Sve tiše i tiše se,
lajanje čuje...*

DEDINO SENO

*Velika lopta,
tek zalazećeg sunca,
za malim selom.*

*Grabio „Belac“,
i vukao je kola,
drvena, žuta.*

*Dok letnjim putem,
sa sivkastom prašinom,
pršti maslačak,*

*Nežnog paperja.
Rasterano vagirom,
i kožnom knutom.*

*Zlačana njiva,
od pokošenog sena,
miriše cela.*

Dvoje rogulja,
tad dograbiše hitro,
unuk i deda.

Plastovi sena,
naređashe se brzo,
u osam kupa.

Drvene vile,
što zvaše se „rogulje“,
prevrću seno.

Sunce je zašlo.
Par velikih bundeva,
viri iz vreža.

Krenuo „Belac“,
tresući dugom grívom,
trome gundelje...

NEZVANI GOST

Uleti vrabac –
samac, u sportsku halu.
S važnošću asa.

Hiljadu glava
se okreće, čas levo,
čas desno,

Dole i gore,
svi prateći malenog,
došljaka neba.

On zatim krenu
kroz polupan prozor.
U susret vetru...

TISA

*Hajde mi, opet,
snažno miriši, Tiso.
Na ribu svoju.*

*Pogledaj okom,
što ti je zamućeno,
suzama mutnim.*

*Jer si plakala,
dok si rađala svoja –
umrla čeda...*

SAKRI SE OD SEBE

*Ti, sakri moju
knjigu, negde sa strane.
I sakri sebe.*

*Ne čitaj mene.
Oko te moje vidi –
sa svakog lista...*

MLADICA ZOVE

*Iz starog panja,
proviruje stidljivo,
mladica zove.*

*Sunčev je zračak,
uz poj prolećnih ptica,
i bubamara,*

*Hrabrio, mladu,
krhku mladicu zove,
svojom toplinom.*

*A zova – baba,
štrikala na granama,
dražesnu vunu.*

*Mladoj unuci,
da napravi kapicu,
s malom gombicom...*

RAĐANJE JUTRA NA RECI

*Mirišu breze,
povetarac šetao,
kroz rečnu trsku.*

*Rađa se jutro,
a sunce se ogleda –
pospanom rekom.*

*Puzavice su
zagrlile stari most.
Vozova nema.*

*Priroda pruža
svoje draži slikaru,
ili – pesniku...*

S ONU STRANU MORA

*Na barskoj plaži.
U samo predvečerje,
već galeb sneva.*

*Stiže Maestral,
iz južne Italije,
zvukom gitare.*

*I mol i dur njen,
šapće u talasima.
Napuljski begin.*

*Ču se, s pučine,
ko starog kontrabasa –
breka trajekta.*

*Zašumi more,
beskrajnim krilom utve –
s njegovog dna...*

ČAĐAVI NOS

U haustoru.

*Mladi huligan pali –
šibicom kapu.*

Tapše devojka.

*Ljubi svoga heroja –
u čađavi nos...*

NAJLEPŠA VARKA

*Sa jagodama,
smešale su se usne,
crvene, njene.*

*Sa studencima,
pomešale se iskre,
njenih očiju.*

*Sa zelengorjem,
pomešale se duge,
kose gareve.*

*Međ' čarnom gorom,
pomešale se njene,
dojke – krupojke.*

*Za narav njenu?
Ni svo drevno kamenje –
odgovor ne zna...*

PESMA JE ZAGONETKA

*Pesnikov svet je
prava zagontka nad –
zagontkama.*

*I sebi samom,
rešavam zagontku:
zašto sam pesnik?*

*Tražim odgovor,
negde, iza beskrajnog –
plavoga kruga?*

*Jednog, pa drugog.
Daleko iza zvezda.
Da l' ima „IZA“?*

*Pesma stanuje,
daleko iza jednog –
beskrajnog „IZA“...*

VETAR NESTAŠKO

*Žuri sveštenik.
Skriva novu molitvu,
od prolaznika.*

*Vetar – nestaško
zamućio prašinom
pogled ka nebu.*

*Pa je nestao,
a u tvome oku je –
maleni trun.*

*I cvetak lipe,
skriven u tvojoj kosi,
ko zlatna šnala...*

CIGANSKA POSLA

*Mali Cigani.
Ispred Almaške crkve –
pružili ruke.*

*Dadoh „dvobanku“
staroj ciganki, da im –
podeli skupa.*

*Novčanica je,
ipak, skončala cela –
u njenom džepu.*

*Uz bučne psovke,
na ciganskom jeziku –
svih Cigančića...*

PONOĆNA TRKA

Bubašvabu je
zatekla sijalica,
u ponoć nemu.

Bežeći, hitro,
ona je zalutala
pogrešnoj rupi

Što beše cela,
naskroz prebukirana,
bubama drugim.

Reši dilemu,
probuđena cipela,
vlasnika stana.

**TRAGOV
USNULE
DUGE**

HAIKU NIZOVI

HAIKU O HAIĐINIJU

*Zar stihotvorac,
maestro haiđinija,
ne sme da čezne?*

*Da. On to ne sme.
Haiku traži odraz,
i misli trezne.*

*Zar je haiđin
hladan na ljubav žene?
Sme li da pati?*

*U pesmi ne sme,
jer bi tad svome cvetu –
kidao lati...*

VEČITA PESMODARKA

Tako si lepa.
Ne, ne smem da te diram,
ptico iz luga.

Stvorena kao,
večita pesmodarka -
beskrajnog kruga.

Šapuće šuma,
svim usnulim granama,
krilima sova.

Na svakoj grani
su zaspala umorna -
pesnička slova...

EKSHUMACIJA BOLA

*Nemoj da diraš,
prijatelju, moj stari,
ožiljke neke.*

*Bolna sećanja,
davno su otišla niz
talase reke.*

*Priče o bolu,
tebi bi bile samo
tren dokolice.*

*Hajde, drugaru,
nek neke druge stvari –
sviraju žice...*

ĆUTNJA I JEDNA REČ

Prolazi žena.

*Glas mi krenu, pa stade
ko voz bez struje.*

Ja, stojim nemo.

Sklopih, otvorih oči.

Još, ona, tu je!?

Tad njena se reč

stopi s brujanjem busa.

I žena ode.

Neka bezvoljnost

u meni, tad, a noge –

same me vode...

CVRČCI POD HLADOM MAK

*Víjuga staza,
od hlebovih predaka –
pšeničnog klasja.*

*Žuto, ko zlato,
celo pšenično polje –
čarobno zasja.*

*Crvene bulke,
gle, víre stídljivo – ko
rovíte snaše.*

*A suncokret ím,
taj plodni poljski lola –
diskretno maše.*

*Pod svećem maka,
nektarom opíjeni –
svud, cvrčci bruje.*

U niskom letu,
malena „eskadrila“ -
bumbari zuje.

I poljsko trnje,
diči se trnjinama –
malenog ploda.

A na bagremu,
u velikom gnezdu se –
izlegla roda...

MAJSKO BUĐENJE

*Dok sviće jutro,
iz sna mi odlazi lik
sanjane žene.*

*Dok moje telo
se proteže posteljom,
a oči snene.*

*Već sunčev zračak
miluje moje lice –
kroz žaluzine.*

*Moje su grudi
pre pune neke čudne,
blage topline.*

*Um mi se bistri.
Haikom slikam iz sna,
čudesnu sliku.*

*Ali, ne ide.
Stvarnost je stigla, tu, uz –
uličnu viku.*

*Zov velegrada,
već živi iz sve snage –
pulsira bílom.*

*I toplím vetrom,
što maše mi velikím –
beskrajním krílom...*

PRAVO NA IZBOR

*Ne. Nemoj doći.
Ti, ne voliš haiku,
„damo“ sa „pínka“.*

*Nek ti se divi
onaj, sa zlatnom kajlom,
što „viski“ drínka.*

*Kreni ka džipu,
raspremi se i sakri –
za stakla crna.*

*Sa moga dlana,
mirno, jede mi zrnje –
mlađana srna.*

*„Dama“ il' srna?
Pesniku nije isto.
Jedno je pravo*

*Zeleno polje,
pretople oči srce,
i nebo plavo...*

SUSRET S NEZNANKOM

*Sretoh te juče.
Tebe, neznanko lepa.
Čija si, ne znam?*

*Ja, u prolazu,
spazih u tvome oku –
sakriven plam.*

*Iz tebe, žena,
ište izazov, što se –
muškarcem zove.*

*Al ne smem zbog tog,
dati haikaiju –
obrise nove...?*

NONŠALANTNI SPAS

*Dobri pesniče.
Ne daj Pegaza svoga,
ništavnoj hulji.*

*Ti, haiđinu,
što duhom si slobodnim,
ne idi rulji.*

*Samo Gospod Bog,
sme međ' tvoje kratere,
nogom da kroči.*

*Samo On znade,
odakle ide tvoj izvor,
što žednik toči.*

*Píšeš, poeto,
što je bivalo juče,
s nostalgijom.*

*Vidiš u sutra,
putujući morima,
svojom galijom.*

*Dobri, pesniče,
pronađi u pesmama,
nonšalantni spas.*

*Pusti sujetne.
Svaka je tvoja pesma,
besmrtni ukras...*

SKLUPČANI OSMEH

*Zašto je jedan
veliki osmeh ljudi –
sklupčan u tami?*

*Valjda će nada,
ko nekad, da ga, opet –
suncu izmamí?*

NEK' JE ČEIF

*Šta će ti plata,
Srbine, brate –
kad čEIF imaš?*

*ČEIF te nosi,
da pobeđuješ i da –
udarce primaš.*

*ČEIF te tera,
da zadnji dinar pružiš –
kafanskom šanku.*

*ČEIF te vuče,
da namerno staneš na –
grančicu tanku...*

HAIKU ZA MACUO BAŠOA

*Tebi, pesniče,
iz sedamnaestoga,
haiku veka.*

*Sad peva pesnik,
čija je zemlja lepa,
tebi daleka.*

*Daleko od tvog
Japana, župe Iga,
trešanja tvojih...*

*Moj je haiku,
o sryskom žitu, zemlji –
predaka mojih...*

*Pišem haiku,
čarobne pesme iz tri
pravilna reda.*

*Moja se pesma
čuje, ona se čita,
ona se gleda...*

INSPIRACIJA BEZ STRUJE

Puno besmisla.
Kao, svi nekud žure –
ka „važnom“ cilju.

A sve više je
i nadrealnosti u –
našem okrilju.

Prolaze žene,
pod gomilom šminke –
praznoga srca.

Koknut mafijoz,
u čitulji novina,
s nadimkom „Krca“.

Moj drug novinar,
što piše o ničemu –
nekuda žuri.

*E, moj, drugaru,
sve su budalaštine –
skrili glazuri.*

*A foliranti,
što uvek su u senci –
drpaju lovu.*

*Svi nepismeni,
još pružaju otpore –
knjizi i slovu.*

*Zato, haiku,
svo naličje života –
slika za stvarno.*

*Perje „rozele“,
u svom kontrastu boja –
izgleda čarno...*

TRAGOVI USNULE DUGE

*Mala distanca,
između onog što smem,
il' ne smem hteti.*

*U toj distanci,
sprema se ptica za let.
Nek samo leti.*

*Sasvim dovoljno.
Ja o lepom crtam –
pesničke slike.*

*Plavi se nebo,
šapuće more, slušam –
galeba krike.*

*Čuva haiku
otiske živog traga –
usnule duge.*

*I neke stope,
u paru, na pesku, duž –
Somborske pruge...*

IZVAKANA STVARNOST

Rano, natašte,
upijam jutarnji smog,
u velegradu.

A bezub vetar,
sa kišnim lokvama, tu –
osmeh mi krađu.

Ko izvakane,
puniše „noćne dame“,
džipove skupe.

Pružena ruka,
smrznutog prosjaka, tu –
sa mokre klupe...

PESMA VESELIH CVRČAKA
POJEDINAČNI HAIKU
STIHOVI

1.

Otvorih prozor.
Komad mog zavičaja,
oči mi miluje.

2.

Sve procvetale,
smeše se stare lipe,
dolasku mome.

3.

Hajde, pogledaj!
Raste mlada pšenica,
cveta jorgovan.

4.

Zašto se bojiš
ubрати magnoliju?
Cvet na drvetu.

5.

*Ispalo pero,
iz repića papige,
dugačko, celo...*

6.

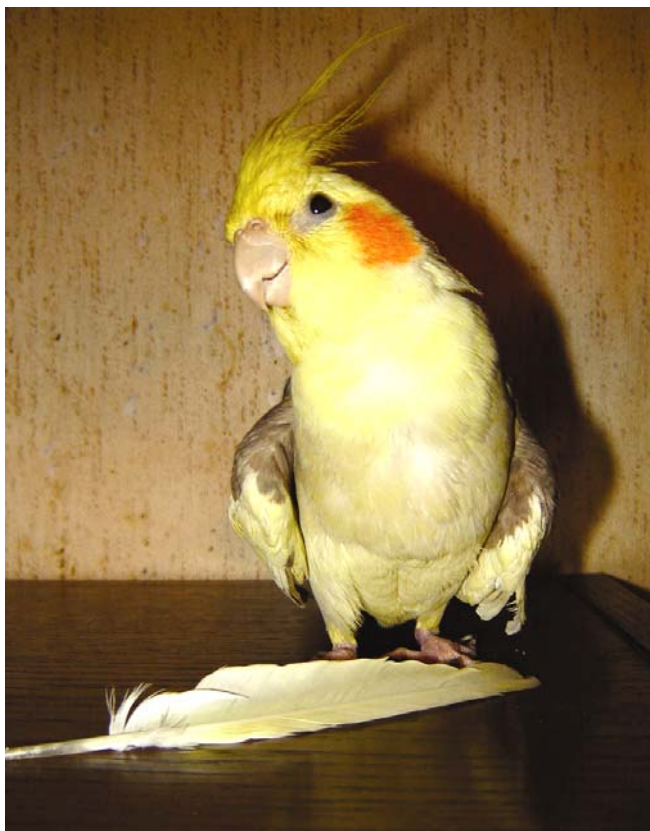
*Moj fikus gleda
u moju desnu ruku,
s posudom vode.*

7.

*Puste perone,
začas glasni zvučnici,
napuniše skroz.*

8.

*Odvađa prosjak
parčad zdravog hleba,
ipak, uze sve...*

9.

U mojoj ruci,
zastoj pesničkih slova –
ko magistrala...

10.

Staroj gitari,
krao je povetarac,
ponoćne zvuke.

11.

Gledam ti oči,
u kojima dva čamca,
plavičasto plave...

12.

Vazna. Tri ruže.
Svaka na svoju stranu –
posvađale se.

13.

Miriše kafa.

*Čim je pala na ringlu –
umire sporo.*

14.

Zašto se stidiš?

*Pa tvoj haikai je –
napisan okom.*

15.

*Krivi dimnjaci,
ko grbaci starci su
pušili lule.*

16.

*Osušen cvetak,
u kome je ostalo –
miholjsko leto.*

17.

*Puzavica je
pružila pletenicu –
uz zrikav luster.*

18.

*Plav ventilator.
Drema u uglu sobe,
i sanja žegu.*

19.

*Preselila se,
sva zelena baštica
u tvoju sobu.*

20.

*Za svojim cvećem,
krenula je pčelica –
po cenu ropstva.*

21.

*Belí su konji,
pronašli ogledalo –
u bistroj reci.*

22.

*Kíša. Ambrela.
S njíma pokísla glava –
starog prosjaka.*

23.

*Lajao lanac?
Ma, ne! Lajalo pseto –
što síćušno je.*

24.

*Hej! Pa ti si tu?
Donela si mi, opet –
dar nespokojstva.*

25.

Tako otmena.

*Ma, lišiću te, ja, sebe –
zanesenjaka.*

26.

*Par zaljubljenih,
naslonjen na čempres –
prekrila rosa.*

27.

*Jesen se skriva
u istrulelu mrežu,
mrtvih alasa.*

28.

*Veverica je
pogodila šišarkom –
pijanog starca.*

29.

*Ne kaži ništa!
Dovoljno govori tvoj
lančić – tuđinac.*

30.

*Otvorih prozor.
Započela je trka –
vetra i snega.*

31.

*Muške pidžame,
u njenom ormanu –
svih veličina.*

32.

*Oči pijanca,
u struku violine –
videše ženu.*

33.

Ležiš kraj mene.
U snu bi cigaretu –
ja sam nepušač!?

34.

Zar je sad važno,
da li ćeć dopustiti –
muški zaborav.

35.

Ne, ne pijem
vino iz žučevine –
vlastite moje.

36.

Ciganska čerga.
Toliko je života,
na jednom mestu.

37.

*Napušten peron.
Dve rode i gnezdo –
na lokomotivi.*

38.

*On je baš hrabar:
Dok ključa vrela voda –
peva petao.*

39.

*Pesnik je sam.
Kako da ga razumeš,
dok gledaš u sat?*

40.

*Baš je surovo:
Kraj mlađanog oraha –
režu orah star.*

41.

*Tužne su klupe.
Koliko puta iste
priče slušaju?*

42.

*Na mrtvoj straži.
Sve je mrtvo, sem vrapca –
na bajonetu.*

43.

*Smejao sam se,
što prodadoh svoju knjigu,
i knjižomrscu.*

44.

*Bio je žedan,
a ona je nosila
vrč sa otrovom.*

45.

Što jednu pesmu
zaobilazi pesnik,
a njegova je?

46.

Tkala je ćilim,
a muštra joj bejaše,
duga iz duše.

47.

Novi Bečej je,
kažu, stariji grad od –
Starog Bečēja?

48.

Oštra strnjika
bode nam bosa noge.
Mi se smejemo.

49.

Češagija je
pomilovala sapi –
snenom putalju...

50.

Kad nisi sa mnom,
nosiš moju majicu,
još sam uz tebe.

51.

Most je pitao:
„Zašto, baš, s mene skoči –
devojka u smrt“?

52.

Nadmudruju se,
dovoljno udaljeni –
lovac i svraka...

53.

*Zamagljen prozor
i tragovi prstiju –
od ljubavnika.*

54.

*Šantav, star zeka,
ne daje se u trku.
Ja spustih pušku.*

55.

*Brkove starca
je zrikava starica –
prela vretenom.*

56.

*Mrtvog goluba
pipka maleno mače –
i proverava.*

57.

*Spustio lovac
pušku, pred mladom srnom:
„Idi, pa, živi, još“!*

58.

*Ogrnut lovčen,
u beloј kabanici.
Posmatra more.*

59.

*Tvoj poluosmeh,
znam više mi govori –
od tvoga smeha.*

60.

*Gle! Srušen je most!?
Razdvojene su ruke –
Srema i Bačke...*

61.

*Pao je nov sneg.
Osim mačjih tragova –
čovečjih nema.*

62,

*Klip kukuruza,
sam, međ' crnim jezerom –
crnih gavrana.*

63.

*Sa piskom voza,
vraća se davna slika –
vozova nekih...*

64.

*Plać detenceta,
što čekalo je majku –
kod vrata pošte...*

65.

Gledam perone.

*Koliko sudbina, tu –
dođu i prođu...?*

66.

Grane u reci.

*Našle su sebi društvo –
truleći skupa.*

67.

Lepa i prazna

*žena, ponela dušu –
u neseseru.*

68.

Gledam te. Ćutim.

*Gleda te moja sluznja,
a odgovor zna.*

69.

Voz u tunelu.
Stade žagor putnika –
osim pijanca...

70.

Njen smeh odzvanja.
U šumi sve ptice su –
skroz začutale.

71.

Rađa se duga.
Lepotu propušta tvoj –
oboren pogled.

72,

Danas se smejem,
zbog svojega davnoga –
plakanja srca.

73.

*Vučija pesma,
U zovu je planine,
Istinski deo.*

74.

*Rađa se pesma.
Ćutnja su pesmi kríci –
pesničkog čeda.*

75.

*Crnim kaputom,
prekrila krivu kičmu –
biblija stara.*

76.

*Vetar leprša
tvojom haljinom. Ti si
kraj mene naga.*

77.

Ne piješ vino!?
Grešiš, drugaru. To je –
crvena čaša.

78.

Dok odlazi brod,
za njim malena reka –
u plavom moru.

79.

Čuvala tajna,
svojim malim tajnama –
veliku tajnu.

80.

Na žutoj ruži
ugledah samo oči –
žutog leptira.

81.

*Ne, nemoj doći!
Zaboravićeš, opet –
poneti ljubav...*

82.

*Dok pesnik piše,
njegova duša priča –
što nikom nije.*

83.

*Blaženo lice.
Bejaše u mlađanog –
karate asa...?*

84.

*Sniju, u parku:
i štap i vreća –
uz lutalicu.*

85.

*Srp se zastídi,
pred nagom lepoticom –
livadom mladom.*

86.

*Gledam u čudo:
Duga se spojila sa
repom pauna.*

87.

*Figura papíge,
od plavog porcelalana.
Ćuti i čeka.*

88.

*Dok ljubi se par,
kanula suza starca –
na drveni štap.*

89.

Stoletne lipe.

*Visoke. Uzan je park,
pa nebu hrle...*

90.

*Letele u krug,
divlje guske u letu –
kao bumerang.*

91.

*Odavno, plovak
trza, i šeta u krug.
Pecaroš spava...*

92.

*Malena raga,
upoznala u gradu,
sve kontejnere.*

93.

Oči su starca
upile život i smrt –
u svoje duplje...

94.

Nađoh haiku,
u dubini kratera –
vlastite duše.

95.

Kupa se žena.
Nedirnute joj dojke –
brz potok ljubi.

96.

Kako je tužno:
Profesor književnosti,
a nije pesnik...?

97.

Posmatram okom.

*Što mu promakne, ja ću –
videti dušom.*

98.

*Ne mrzi talas,
jer vratiće ti more –
mržnju sa plimom.*

99.

*Ne. Ja nisam sam.
Kraj mene mladi fikus –
mladicu rađa.*

100.

*Kiša. Plakalo
dete. Kroz prozor gleda
svoju ljuljašku.*

101.

Otrgnut čamac.
Želi prići obali –
vetar mu brani.

102.

Ugašen čibuk
starca, što slatko drema –
uz grmljavinu.

103.

Pesničku ruku,
u zoru, sanak uze.
Načeta strofa.

104.

Čuje se jecaj.
Od žene u ekstazi,
il' u samoći?

105.

*U tvome oku,
plavo buđenje rano –
ko julske jutro.*

106.

*Pod malim žbunom,
vetar je otkrio svu –
družinu tame.*

107.

*Nostalgija se
vratila opet, srećna –
u samu sebe.*

108.

*Slušaj gitaru.
Kad zatvori oči, on
tad drugoj svira.*

109.

*Pre ranog sunca,
još žutim perlama sja –
zvezda Danica.*

110.

*Moj je haiku:
Duboka šuma snova –
neispričanih.*

111.

*Desi se susret:
mojih današnjih dana,
i dana prošlih...*

112.

*Hađin gleda.
Pred njim je reka što se –
u njeg' uliva.*

113.

*Dok pada kiša,
neka posebna volja –
stiže poeti.*

114.

*Kočijaš drema.
Verno, kola mu vuče –
poslušno konjče.*

115.

*Cela priroda,
danas čekala red za –
haikaije.*

116.

*Leš psa na putu.
I drumska krstarica –
obilazi ga.*

117.

Baš, nevidljiva.

*Siva eminencija –
kritičar pesme.*

118.

*U grlu stala
najlepša i iskrena –
reč oproštaja.*

119.

*Ko udovica,
zadržala je pruga,
bez svoga voza.*

120.

*Nemoj mi doći.
Znam, čim oteraš Ovu –
otići ćeš s njom...*

121.

Skela kod Ade.

*Skelar rukama vuče –
čeličnu sajlu...*

122.

*Pokreti ruke,
pesniku crtaju put –
uz svetlost duše.*

123.

*Letnja oluja.
Plesalo uz vetrove –
poleglo klasje.*

124.

*Tužna ulica.
Bez prolaznika, sama –
dostojanstvena.*

125.

Ah! Veliki grad.

*U kom si potpuno sam –
ali sa svima.*

126.

*U gradskom busu;
psovka. Neko nekoga –
očepi nogom!?*

127.

*Bez poezije,
sve bi bilo smešteno –
u etiketu.*

128.

*Istim asfaltom,
ista me kola nose.
Ja nisam isti.*

129.

*Pravo su mesto,
za moj iskren haiku –
stari peroni...*

130.

*Iščekivanje.
Bljesak munje, bez groma.
Malena zebnja.*

131.

*Sve fiks-ideje,
nekad se pretvore u –
dobru ideju.*

132.

*Kraj je „harizme“.
Skitnica, vreću svoju –
baci u smeće.*

133.

*Tu, sa vama sam.
Vi, što ste prirode spoj –
sve moje knjige.*

134.

*Ljubavna klupa.
U parku polomljena –
obeščašćena.*

135.

*Pisati ili
ljubiti? Za prvo sam,
jer, drugo je – bol.*

136.

*Ižvrljana bol.
Čovek cepao slike,
svojih nadanja...*

137.

*Gledam što ode,
naivnog čoveka san –
zbog šibicara.*

138.

*Smeje se Dunav –
smehom lukavih riba.
Krah pecaroša.*

139.

*Ja još ne spavam.
Posmatram tebe, koja
snovima hita.*

140.

*Iz manastira
dopire šum blaženstva.
Grupna molitva.*

141.

Ti, koji rasteš,
uvek mi oku skriješ –
nove latice.

142.

Broš na ulici.
Među uvelim lišćem –
uvela ljubav.

143.

Jutro. Pijaca.
Probuđen latalica –
piljar ga tera.

144.

Sve iluzije
teram od sebe, da bih –
shvatio sebe.

145.

Oči pijanca
sijaše zracima od –
kristalnih čaša.

146.

Na njenom stolu
leže najlepša jela –
spremana srcem.

147.

Zvoni telefon.
Poziv od neke žene –
Vraćam se pesmi...

148.

Gledam ringišpil.
Čami samotno. Vetar –
stolice ljulja.

149.

*Kod Farkaždina,
beli se jezero od –
belih gusaka.*

150.

*Šareni detlić,
svojim kljucanjem budi –
usnule kreje.*

151.

*Po belom snegu,
kreće se crna ploča –
crnih ovaca.*

152.

*Sedim i pišem.
Bože, hvala ti što mi –
pisati daje.*

153.

Makedonija.

*Nekad, pod Skopskom gorom –
vojnički dani.*

154.

„Ponesi svoj šal“!

*Reči su majke, i kad –
ne beše hladno.*

155

„Ne gazi ćilim“!

Deda više unuku.

A paunov rep?

156.

Prolazak džipa.

*Crna stakla. Pitam se –
čovjek il' mutant?*

157.

Pojačan vetar –
Na starom biciklu je –
zadihan starac.

158.

Stiže šinobus.
Na papučici vise –
somborske trave.

159.

Starac na klupi,
spava, a na šesiru
drema mu golub.

160.

Stari sajdžija.
Da li na stolu kunja,
il' popravlja sat?

161.

Gledam kroz prozor.
Započeo je ples lišća.
Stiže oluja.

162.

Krhka devojka,
nosi violončelo.
Gde je kavaljer?

163.

Ide odžračar.
Dvoje zaljubljenih mu –
čupnuše četku.

164.

Stara tvrđava.
Cela miriše svojom –
dubinom tajne.

165.

Zaboravih sat!

*Pa, šta. Zaborav stiže –
uvek, i svugde.*

166.

*Gledam goluba;
čak, sa dve golubice,
a jednoj guče.*

167.

*Psuje pijan tip,
međ' mnoštvom ljudi, koji –
prolaze žurno.*

168.

*Baba sa torbom
čeka. Taksista gleda
za lepom ženom.*

169.

U sokačetu,
čuh, iz muzičke škole –
„čarobnu frulu“.

170.

S jednog jastuka,
sunčev zračak prelazi,
na jastuk drugi.

171.

Sva simbolika,
pravog haidina je –
strofa istine.

172.

Ljubiti ženu,
il' pisati haiku?
U prvom je bol.

173.

I stih i žena.

*Čudno menjaju mesta,
u mome srcu.*

174.

*Definisah svoj
analitički pristup –
posmatram, čekam...*

175.

*Stani, fićfirić!
Za duboko shvatanje –
gledaj duboko.*

176.

*U ringu, bokser,
nokautiran, grogi.
Publika urla.*

177.

Posmatram „bildebord“.

Kiša je „otrgla“ nos –
političaru.

178.

Ide invalid.

Za njegovu štaku se –
držalo dete.

179.

Počela kiša.

Nemam kišobran. Spas mi –
podzemni prolaz.

180.

Uđoh u crkvu.

Jedan mi veliki mir –
miluje dušu.

181.

*Miris „bohora“,
miris opranog veša –
miriše soba.*

182.

*Put kojim idem,
jednom sam upoznao –
u pesničkom snu.*

183.

*Haiku pravi
crtu, između želje
i – posmatranja.*

184.

*Zgužvana žena.
Projurila između –
noći i jutra.*

185.

*Smrknutih lica,
ljudi prolaze nemo.
Kome li idu?*

186.

*Krenuh ka Njojzi.
Ipak se vratih, mirno –
pesmama svojim.*

187.

*„Moćni“ čoveče!
Samo poezija kroz –
vekove živi.*

188.

*Kad spusti se mrak,
zasija iskra duše –
što svetli putem.*

189.

*San mi donose –
neke slike od juče,
i one sutra.*

190.

*Prošla je ponoć.
Moja pospana slova –
u meni spíju.*

191.

*Posmatram laži.
Jedu se međusobno –
do sitnog praha.*

192.

*Ljubav i žene?
Drugo me tera da bih –
bacio prvo.*

193.

Gledam kontraste.

*Beže jedan od drugog,
pa se vraćaju.*

194.

Ciganska raga.

*Posmatram konjče, koje –
mirnoćom zrači.*

195.

Besmrtni Gospod,

*i vera u Njega, mi –
sjaj oku daje.*

196.

Svaki haiku,

*pročitaj dvaput. Tad ti –
otkriva tajne.*

197.

Čaj kamilice.

*Miriše soba, mojom –
livadom maja.*

198.

*Kad god sam tužan,
prozor se otvara ka –
shvatanju sebe.*

199.

Čudno je vreme.

*Posmatrah grabež tuđih
nadanja i zla.*

200.

*Sa tuđom srećom,
ukrašćeš i njegov –
čemer u duši.*

201.

*Posmatrah fikus.
Skida male pelene –
nova mladica.*

202.

*Možda znam gde je?
Ne tražim izvor pesme.
Nek teče...teče...*

203.

*Pruž a mi duša,
pisanje stiha i svih –
stihova drugih.*

204.

*Zora me budi,
i golub sa strehe, što –
pre mene rudi.*

205.

*Crno mi vino
Izbija crne misli,
a grudi greje.*

206.

*Zvoni telefon,
samo jedanput. Ja znam,
i zašto – kratko.*

207.

*Hej, novinaru!
Jučasnji tvoj trud gori –
na deponiji.*

208.

*Kad ljubim ženu,
moje strofe učite –
do novog jutra.*

209.

*I peto piće,
uzimaj, družę, stari.
Udri u žice.*

210.

*Kako se zove,
ono između juče
i danas? Čutnja.*

211.

*Uz plamen sveće,
slova za moj haiku –
mirišu voskom.*

212.

*Ti moćna strujo.
Bez tebe, stalo je sve.
Samo ne – pesnik.*

213.

*Sve moje strofe,
vredno, svom haidinu –
zamesite hleb.*

214.

*Probijam obruč
pravila i morala.
Ne moram ništa.*

215.

*Zelena žita.
Njišu se u tangu –
nežnoga vetra.*

216.

*Crna keruša.
Slepa na jedno oko.
Još, kuću čuva.*

217.

*U maloј strofi,
ima toliko toga –
neiskazanog.*

218.

*Ohola ženo!
Hoćeš ljubav i pesmu.
A šta ti pružaš?*

219.

*Mlade grlice,
svilenog nežnog perja –
kreću iz gnezda.*

220.

*Ja ću te sresti.
Tebe, što voliš Hrista,
i – poeziju.*

221.

*Ne daj se Tiso!
Probi samrtni kovčeg.
Još mrtva nisi.*

222.

*Almaška crkva.
U Njoj pronađoh sebe.
I pesme nove...*

223.

*Junska kišica.
Lipama daje sveže –
gutljaje nade.*

224.

*Na jednoj klupi,
spava umoran putnik –
iz provincije.*

225.

Gledam poštara.

*Uvek mu prepuna torba –
sreće i tuge.*

226.

Posmatram „damu“.

*Međ' žardinjeru gura
parče bureka.*

227.

*Senilni starac,
posred žive ulice –
međ' vozilima.*

228.

*Dve golubice,
iz bačene cipele –
pile su vodu.*

229.

Upoznah damu.

Kaže: „Dosta mi muža“!

Šta li muž kaže?

230.

Sremski Karlovci.

*U ime BRANKA mole za –
popravku česme.*

231.

*Sa Stražilova,
duge BRANKOVE kose –
prosute gorjem.*

232.

*Tri seda starca,
popodne zaspala, na
klupi, kod Keja.*

233.

Prolaze cure.

*Vitkog, tananog struka –
ko violine.*

234.

Ko morski talas.

*Njiše se zrela dama –
što vodi kuće.*

235.

*Večernji ekspres,
zaljulja železni most.
I ode u noć.*

236.

*Grupa dečaka,
duvaju u kese s lepkom –
na letnjoj kiši.*

237.

*Sa šmrkovima,
u ponoć nemu, dva se –
perača deru.*

238.

*Šest motordžija,
u gluvo doba, bučni.
Razbiše snove.*

239.

*U osvit zore,
vuče se snena mladež –
sa neke fešte.*

240.

*Za moj haiku,
pozovem strofe, koje –
iz duše trče.*

241.

*Opalo lišće,
još u svom letu osta –
na dlanu pesme.*

242.

*Ko lutajući
samuraji, stihovi –
svukud putuju.*

243.

*Kako je prazna
žena, koja ne čita
haikaije.*

244.

*Hiljade strofa,
mojih – malene kapi
nebeske rose.*

245.

Šta će oblaku
u neđrīma kiša? On
je cveću daje.

246.

Ova je knjīga,
samo jedan tren – što se
otrže duši.

247.

Ne smem te hteti,
ženo. U tebi cveće
jasmina spava.

248.

Peva priroda,
prolećem i aprilom.
Pesmom slavuja.

249.

*Pesnik, il' vrtlar?
Prvi od drugog bolje –
razume drvo.*

252.

*Od bistrog oka,
još bolje vidi bistra –
pesnička duša.*

253.

*Kaplju nektari,
sa nežnih plodnih grana –
haidinija.*

HAIKU
ZA DEVET MUZA
Pojedinačni haiku stihovi

TI MNEMNOSINO,
RODI DEVET BOGINJA –
MUDRIJEH MUZA.

1.

Dobra Talíjo.
Bez tvoje komičnosti –
bila bi tuga.

2.

Tí, Uraníjo.
Što me zoveš da gledam –
beskrajni svemír.

3.

Čuj, Melpomneno!
Muza si tragedije.
Čistiš me bolom.

4.

Polihimnijo!
Ja pišah svoje pesme.
Sam, uz šapat tvoj.

5.

Bog mi poruči,
baš po muzi Erato –
da budem pesnik.

6.

Ti, muzo Klío,
boginjo istorije.
Mítovi žive.

7.

A Kaliopa?
Muza deklamacije.
Recital stiha.

8.

Čuj, Euterpo:
Kroz moje pesme, ti mi –
muzikom pričaš.

9.

Hej! Terpsíhoro!
Što daje čoveku ples.
I vetar je ples.

10.

Cveta priroda,
majem, u znaku Bika.
I badem cveta.

11.

Hej! Baštovanu.
Nosí ti voće kući.
Ja baštu gledam.

12.

Rađa se jasmín,
žučkastim prašnicíma.
Rosa ih kupa.

13.

*Ne, nema kraja,
beskrajnim nízovima –
haikaija.*

14.

*Grli se kontrast –
sreće i tuge. Uz njih –
začuden čovek.*

15.

*Haikaijem,
dadoh svome životu –
trajnu vedrinu.*

16.

*Pesnički prenes,
daje haidiniju –
izvore nove...*

IZVOD IZ BIOGRAFIJE AUTORA KNJIGE

Autor knjige, **dr Milivoje Došenović**, književnik, rođen je 20. maja 1950. godine u mestu Nova Gajdobra (u Bačkoj, AP Vojvodina, Republika Srbija). Osnovnu školu završio je u svom rodnom zavičaju, a u Novom Sadu Srednju saobraćajnu školu 5. stepena (na smeru instruktor-specijalista drumskog saobraćaja) sa odličnim uspehom.

Diplomirao je na Višoj školi za sportske trenere u Beogradu VI-1 stepen, na studijskom smeru za borilačke sportove (karate), sa prosečnom ocenom 9,40 i ocenom diplomskog ispita 10. Diplomirani je viši sportski trener karatea, a majstor je karatea crnog pojasa 3. DAN (shotokan stila).

Diplomirao je i na Fakultetu za menadžment u Novom Sadu na smeru za medije VII-1 stepen, sa prosečnom ocenom 9,54 i ocenom diplomskog rada (10), sa nazivom: „Integralni pristup u realizaciji izdavačkog projekta – tehnološkom nišom do knjige-bestsellera“. Dobitnik je i zvaničnog priznanja **najboljeg studenta prve generacije** Fakulteta za menadžment (F@M) u Novom Sadu. Diplomirani je menadžer – producent za medije.

Magistrirao je na Univerzitetu Privredna Akademija Novi Sad (*rektor prof. dr Slavko Carić*), na Fakultetu za menadžment u Novom Sadu, pred komi-sijom: prof. dr Zoran Lovreković (Katedra za informatiku F@M), prof. dr Milica Andevski (Katedra za pedagogiju Filozofskog fakulteta u Novom Sadu), i prof. dr Ratko Dunderović (Katedra za psihologiju F@M). Odbranio je magistarsku tezu sa temom: **„Upravljanje izdavačkim projektom u domenu sportske literature, istraživanja praznog hoda u izdavaštvu i knjižarstvu“**, završivši postdiplomske studije VII-2 stepena, sa prosečnom ocenom 9,50 – stekavši akademsko zvanje magistra nauka iz oblasti menadžmenta.

Doktorirao je na Univerzitetu Privredna Akademija u Novom Sadu (rektor prof. dr Marijana Carić), na Fakultetu za sport i turizam (TIMS), pred komisijom: prof. dr Dragan Koković (Katedra za sociologiju kulture Filozofskog fakulteta u Novom Sadu), prof. dr Dušan Perić, mentor (Katedra za metodologiju TIMS-a), i prof. dr Zlatko Ahmetović (dekan Fakulteta za sport i turizam Novi Sad), odbrativši doktorsku disertaciju pod nazivom: **„Stanje izdavaštva i nivo korišćenja sportske literature u Republici Srbiji“**, i time zvanično stekao naučni stepen doktora nauka za naučnu oblast sport, VIII-3 stepena.

U periodu od preko 38 godina punog radnog staža u izdavačko-knjižarskoj delatnosti, bio je jedan od najistaknutijih menadžera u sektorima plasmana knjige, radeći vrlo predano u najjačim izdavačkim kućama u bivšoj SFRJ (u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani), pa je u periodu od 1976-1988. godine bio 12 puta i apsolutni šampion nekadašnje države SFRJ u eksternom menadžmentu knjige (Exterior Book

Management), da bi 12. maja 1989. godine osnovao i prvu privatnu izdavačku kuću u AP Vojvodini „*Domla-publishing*“, sa sedištem u Novom Sadu, gde radi na poslovima glavnog i odgovornog urednika i strategijskog menadžera. Njegova izdavačka kuća je u periodu 25 godina poslovanja objavila niz značajnih dela autora iz područja nauke, menadžmenta, književnosti, sporta, kao i obaveštajne kriminalistike, uz dva poznata jugoslovenska bestselera, a većina od tih knjiga je štampana između 3 i 11 ponovljenih izdanja.

Dr Milivoje Došenović, književnim radom se bavi od svoje trinaeste godine. Započeo je u omladinskim listovima: beogradskom „Kekecu“, sarajevskim „Malim novinama“, bačkopalanačkim „Nedeljnim novinama“, beogradskim listovima „ČIK-u“, „ZUM-u“, „Reporteru“, a bio je i dopisnik Radio Beograda sa područja Južnobačkog okruga. Do sada je napisao dvadeset dve (22) knjige, koje su u više izdanja objavljene i štampane u periodu 1997-2014. godine:

- Gospođo, ne ljutite se na pesnika(knjiga zbirka poezije, 1997).
- Karate kroz izdavaštvo i knjižarstvo (esej, 1997).
- Pesnici imaju krateru u duši (knjiga zbirka poezije, 1998).
- Kakvo je to more bez oluja (knjiga zbirka poezije, 1998).
- Pesnička galerija likova (knjiga zbirka poezije, 1999)
- Jesenji čovek (knjiga zbirka poezije, 2000).
- Subjekcije i objekcije (knjiga zbirka poezije, 2001).
- Beskraj na dohvatu oka (zbirka haiku poezije, 2001, 2013, u 8 izdanja).
- Karate u praktičnoj primeni sa korelatima judo i jiu-jitsu (esej, 2001).
- Kako prodati knjigu (savremeni realistički roman, 2001, u 7 izdanja).
- Spasenje (zbirka soneta, 2002, 2012).
- Izglačane misli (zbirka soneta, 2003).
- Henri Ford – njegov život i njegovo delo (roman, 2004-2013, u 4 izdanja).
- Nikola Tesla – njegov život i njegovo delo (roman, 2004-2013. u 9 izdanja).
- Mihajlo Pupin – njegov život i njegovo delo (roman, 2005-2013. u 6 izdanja).
- Upravljanje izdavačkim projektom u domenu sportske literature (2006).
- Nova Gajdobra – u ravnici Bačke (monografija, 2006-2013, u 12 izdanja).
- Veliki ilustrovani leksikon svih sportova (2007-2014. u 11 izdanja).
- PEGAZOV LET – zbirka sonetnih venaca (knjiga u 3 izdanja, 2008, 2012).
- Stanje izdavaštva i nivo korišćenja sportske literature u Republici Srbiji (2008, 2013).
- Zbirka pesama sa refrenom – za kompozicije narodne i zabavne muzike (2009).
- AKUSTIKA STIHA – antologija umetničkih formi (2012).

Dr Milivoje Došenović, redovni je član Društva književnika Vojvodine od 17. aprila 2000 godine, i redovni član naučno-kulturne ustanove Matica srpska

Novi Sad od 1999. godine. Objavio je i osamnaest (18) istraživačkih radova iz oblasti izdavačko-knjižarskog i sportskog menadžmenta, kao i u vezi sa upravljanjem projektima u izdavaštvu i knjižarstvu.

Dao je veći broj intervjuja ozbiljnijim listovima i nedeljnicima, kao i na radiju i TV u nekadašnjoj državi SFRJ kao i u Republici Srbiji, a organizovao je i nekoliko uspešnih književnih večeri i premijernih promocija knjiga u znamenitim ustanovama AP Vojvodine. Dobitnik je većeg broja priznanja, plaketa, diploma, povelja i nagrada iz izdavačko-knjižarske oblasti, bibliotečke delatnosti i sporta. Svira nekoliko žičanih muzičkih instrumenata. Živi u Novom Sadu.

Književna dela autora dr Milivoja Došenovića (22 napisane i objavljene knjige)

Na gornjoj slici: Hući Dunav pored Novog Sada, i slika dole: Panorama Novog Sada, pogled sa Petrovaradinske tvrđave (snimci: dr Milivoje Došenović, 2013. godine).